

27/10/2015

BR. 409

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

NEŠTO NE VALJA

Zašto je proizvodnja struje u Britaniji najskuplja u Evropi?

Zašto je cena električne energije (bez PDV-a) u Britaniji najviša u Evropi?

LONDON - Zašto je cena električne energije u Velikoj Britaniji - bez PDV-a i drugih nameta - najviša u Evropi i za 52% iznad prosečne cene na Starom kontinentu, pitanje je preko koga londonski *The Telegraph* analizira ukupnu energetska politiku na Ostrvu, ujedno pozornici najdugevečnije regulative u ovom sektoru privrede u svetu. Pri tom eksperti upozoravaju da u sadašnju cenu kilovat-časa tek u budućnosti treba da bude uračunat teret do sada najvećeg globalnog paketa podsticanja jednog energetskog projekta - gradnje planirane nuklearke Hinkley C.

Jedan kWh košta prosečno britansko domaćinstvo (bez poreza) 14,8 penija, odnosno 20,56 evro centi. Nasuprot tome, cena kWh za domaćinstvo u Danskoj, bez poreza, iznosi 13 evro centi, dok je u Bugarskoj „čista“ cena kWh za domaćinstva ispod osam centi, prenosi list statističke podatke Eurostata.

Cena struje pre oporezivanja obuhvata njenu cenu na veleprodajnom tržištu, troškove prenosa i druge namete, poput na primer, dodatka za podsticanje „zelene energije“ i subvencija za „energetsku sirotinju“-

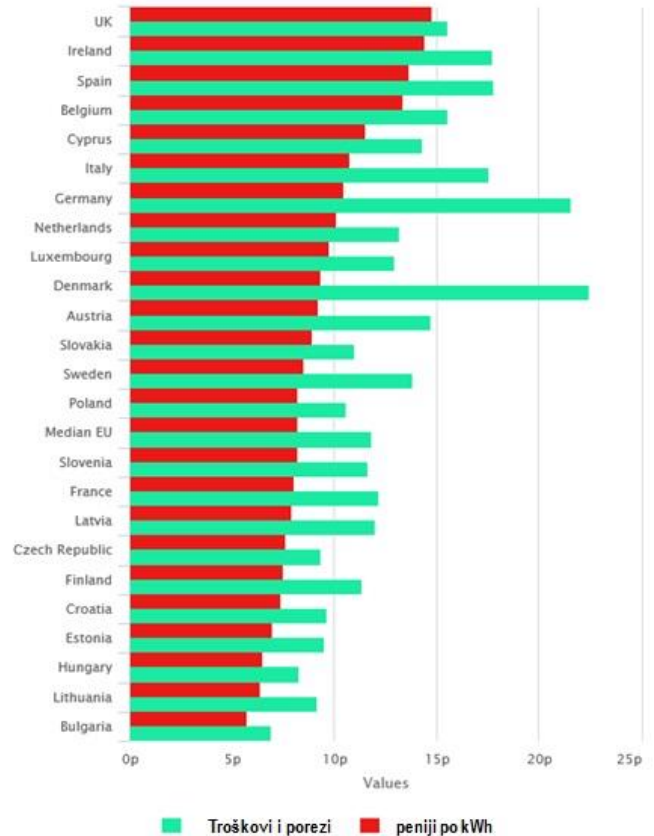
Sa PDV-om od svega 5%, naspram uobičajenih 20% u Evropi konačna cena struje za domaćinstva u Britaniji u proseku iznosi oko 21,5 evro centi, dok u Danskoj skače na 31,2 centi, a u Bugarskoj i po tom osnovu ostaje na najnižem nivou u EU, od 9,6 evro centi.

Danska domaćinstva u konačnici plaćaju najviše električnu energiju u Evropi, iako zemlja ima pristup energentima, preko polja nafte i gasa u Severnom moru. Više od polovine (57%) udela u konačnoj ceni kWh u Danskoj čine PDV, drugi porezi i nameti. Nemačka je takođe država sa jednim od najvećih stopa oporezivanja električne energije u Evropi. Tamo 52% računa za struju čine porezi.

Međutim, prema Eurostatu, u protekle dve godine Britanija je imala najveći rast cena električne energije od 12%, naspram EU proseka od 3%. Eksperti kažu da su razlog preskupi projekti ciljani da smanje zavisnost proizvodnje energije u Britaniji na fosilna goriva. Pominju i primer 11 milijardi funti (15,2 mlrd. €) uvođenja „pametnih brojila“ u svaki od domova u Britaniji. Ova digitalizovana brojila, finansirana na račun poreznika, trebalo bi da smanje potrošnju energije menjajući dosadašnje navike potrošača.

Britanska domaćinstva plaćaju najveće troškove proizvodnje struje u Evropi

Analiza ministarstva energije VB

Prioritet izgradnja nuklearne elektrane

LONDON - Premijer Britanije Dejvid Kameron nazvao je prošle nedelje sporazum o delimičnom kineskom finansiranju nuklearne elektrane u Britaniji "istorijskim".

Predsednik Kine Si Đinping je tokom posete Britaniji potpisao sporazum prema kome će kineska državna nuklearna kompanija CGN učestvovati sa 8,3 milijarde evra u projektu, koju će graditi sa francuskom kompanijom EDF i čime će pokriti oko 30 odsto troškova izgradnje, prenosi agencija AP.

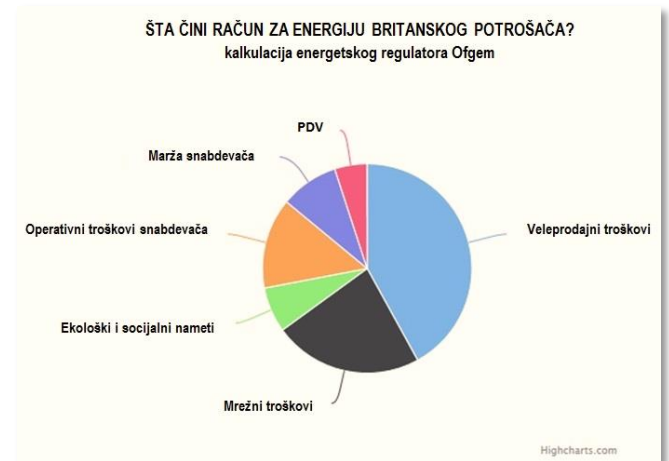
Osim toga, vlada u Londonu je ovih dana odobrila gradnju prve nuklearke u Britaniji u poslednjih četvrt veka, na Hinkley Pointu u Somersetu, kada su kineski investitori pristali da delom finansiraju 25 milijardi evra skup projekat. Eksperti koje je konsultovao londonski list izračunali su da će samo ovaj projekat, zbog troškova gradnje i podsticajne otkupne cene električne energije, dodati 13 funti, odnosno 18 evra, na godišnji račun za struju britanskog domaćinstva. Oni istovremeno ukazuju da su troškovi nuklearne tehnologije rasli u poslednjih pola stoleća, dok je tehnologija OIE istovremeno postajala sve jeftinija.

Nuklearna Hinkley Point dodaje 18 evra na godišnji račun britanskog potrošača

Vlada u Londonu odgovara da su računi visoki, jer potrošači ne koriste mogućnosti da potraže boljeg snabdevača energijom, tačnije strujom i prirodnim gasom. Prema jednom istraživanju ministarstva energije, prelaskom na jeftinijeg snabdevača, dualni račun (struja-gas) za energiju britanskog domaćinstva mogao bi biti umanjen za u proseku 160 funti (oko 220€) godišnje.

Ipak, James Higgins, ekspert za energetska politiku konsultantske firme Ecuity kaže da bi vlada trebalo da prestane sa „opsesivnim pozivanjem“ na promenu snabdevača, već da se usmeri na veleprodajne troškove energije. „Najbolji način da se smanje računi je pronalaženje načina da ljudi troše manje energije“, kaže on i dodaje: „Mi imamo najveći stepen promene snabdevača u Evropi i istovremeno najbrzaniji rast računa“.

Izmene Direktive o smanjenju zagađenja atmosfere

STRAZBUR – Evropski parlament će ove srede, 28. oktobra, raspravljati i glasati o predlogu direktive ovog

vrhovnog EU zakonodavnog tela Saveta o smanjenju emisija određenih zagađivača atmosfere u zemljama članicama, kao i izmenama referentne direktive.

EU srezao emisije, ali i dalje nedovoljno

BRISEL - Evropske emisije gasova staklene bašte pale su na rekordno nizak nivo od 23 odsto između 1990. i 2014. ali proizlazi da je tempo i dalje prespor i da su mnoge zemlje i dalje „promašile“ ciljeve u obnovljivim izvorima energije i energetskej efikasnosti. EU blok je nadmašio svoj cilj smanjenja emisija od 20% postavljen za 2020., dok je za isto vreme ekonomski rast iznosio 46%, kazao je evropski komesar za klimatsku politiku i energetiku Migel Arijas Kanjete. Evropska agencija za prirodnu sredinu (EEA) je u

svom izveštaju naglasila da se tempo smanjivanja emisija usporava, pa će 2020. verovatno stati na 24%, a odatle dostići 27% 2030., što je znatno ispod 40-procentno pada emisija koje su EU zemlje zacrtale do 2030. Zaključuje se da će biti potrebne dodatne mere u energetskej sektoru kako bi se ostvarili ti ciljevi. Osam zemalja neće biti u stanju da ispune svoje obavezujuće ciljeve za OIE do 2020., a među njima su Velika Britanija, Irska i Španija, dok ciljeve u energetskej efikasnosti neće ispuniti takođe osam zemalja, među kojima su Nemačka, Francuska i Holandija, prenosi **Guardian**.

Politico.eu: Zašto je za EU lakše da ostvari klimatske ciljeve

BRISEL - Evropska unija je u mogućnosti da bude klimatski prijateljskija od ostatka sveta, iz dva posebna razloga koji nemaju nikakve veze sa dobrom ekološkom politikom, komentariše portal Politico.eu. Prvo, u 1990. godini, uzetoj da bude reper za merenje nivoa smanjenja emisija ugljendioksida, veliki deo Evrope bio je u okviru Sovjetskog bloka u zoni van ekološke regulative. Drugo, stanovništvo Evrope i privreda rasli su sporije od bilo kog drugog kontinenta od 1990. Samim tim, dok je privreda porasla za 46 odsto, stanovništvo nije. U međuvremenu je broj stanovnika u svetu porastao 37% od 1990, a u EU je uvećan za jedva 5 odsto. Samim tim svi drugi delovi sveta morali su da smanje više emisija CO2 po stanovniku od EU, konstatuje **Politico**.

RWE stavlja „u rezervu“ pet TE na uglj, ukupno 1.500MW

ESSEN - Nemački RWE je objavio da će pet svojih termoelektrana na uglj, snage po 300 MW, staviti u rezervu. Nemačka je pred leto odlučila da industrija uglja mora dati svoj doprinos smanjivanju emisija gasova staklene bašte, koje bi do 2020. trebalo da budu manje za 40% u odnosu na 1990. godinu. U skladu sa tim, elektroenergetske kompanije bi trebalo da stave u stand-by režim tokom četiri godine ukupno 2.700 MW kapaciteta TE na uglj, pre nego ih potpuno zatvore. RWE stoga u rezervu stavlja 1.500 MW svojih kapaciteta. Kompanija trenutno raspolaže sa 20 elektrana ukupnog kapaciteta većeg od 10.000 MW.

Mrežna pravila Entso-e dobila ključnu saglasnost

BRISEL - EU pravila o povezivanju potrošača električne energije na mrežu dobila su ključnu saglasnost EU savetodavnog vladinog komiteta, saopšteno je u prošli petak iz Entso-e – evropskog udruženja operatera

elektroenergetskih sistema. Pravila, poznata kao mrežna pravila, određuju interakciju velikih potrošača sa mrežom, uključujući osnovne funkcionalne zahteve korisnika električne energije koji žele da povežu na mrežu svoja mala postrojenja za proizvodnju iz obnovljivih izvora. Ovo je ujedno treće pravilo povezivanja na mrežu koje je pripremio Entso-e u okviru procesa određenog Trećim energetske pakatom, javlja *Platts*.

Evropska komisija traži od 11 zemalja članica da u potpunosti primene Direktivu o energetskej efikasnosti

BRISEL – Evropska komisija je zatražila od jedanaest zemalja članica (Belgija, Bugarska, Kipar, Češka republika, Španija, Finska, Mađarska, Litvanija, Luksemburg, Poljska i Portugalija) da u potpunosti sprovedu odredbe Direktive o energetskej efikasnosti. S duge strane, od Finske je zatraženo da obezbedi potpunu primenu EU zakona vezanih za obavezne zalihe sirove nafte. *Europa.eu*

MOL odustao od slovačke elektroprivrede

BUDIMPEŠTA - Mađarska naftna i gasna grupacija MOL odustala je od ponude za kupovinu 66% udela u najvećoj slovačkoj energetskej firmi Slovenské Elektrane (SEAS). MOL je o toj odluci obavestio italijansku energetskej kompaniju Enel, vlasnika SEAS-a. MOL je kupovinu planirao da realizuje preko konzorcijuma, u kome su njegova slovačka naftna firma Slovnaft i mađarska energetskej firma MVM. Iz mađarske naftne kompanije nije detaljnije objašnjeno zašto se odustalo od tog posla, mada naftne kompanije širom sveta u svetlu niskih cena nafte i prognoza da će one na tom nivou ostati barem i naredne dve godine, generalno traže opcije obezbeđenja likvidnosti, pa se uzdržavaju od kupovina. Enel je osim MOL-a, pregovarao o prodaji vlasničkog udela u SEAS-u i sa češkim energetskej holdingom EPH, koji odustajanjem Mađara ostaje najozbiljniji potencijalni kupac. *Portfolio.hu*

OMV prodaje gasovodnu podfirmu

BEČ - Austrijski OMV prodaje do 49% udela u firmi Gas Connect Austria koja upravlja gasovodima i distribucijom gasa u Austriji. Razlog za to je strateška reorganizacija vlasničkog portfolija austrijske delom državne naftne i gasne kompanije. Interes za kupovinu tog udela vrlo je visok, jer se radi o regulisanim energetskej poslovima koji obezbeđuju stabilan izvor zarade. OMV očekuje da će prodaja biti završena tokom 2016. godine, javlja portal *Rigzone*.

I treći put odloženo dovršenje NE Mohovce

BRATISLAVA - Izgradnja trećeg i četvrtog reaktora u NE Mochovce u Slovačkoj biće završena kasnije od očekivanja. Razlog je što se građevinski radovi ne odvijaju dovoljno brzo da garantuju optimalnu povezanost sistema i njihovo postupno testiranje, izjavila je čelnica slovačke Kancelarije za nuklearni nadzor (ÚJD), a potvrdilo

i Ministarstvo privrede. Predstavnici slovačke elektroenergetske firme Slovenské Elektrárne (SEAS) su posle ovoga saopštili da će početak komercijalnog rada trećeg reaktora, umesto u novembru 2016, biti u prvom tromesečju 2017, dok će četvrti biti završen godinu dana kasnije. Završetak radova na reaktorima je prvobitno bio planiran za 2012. i 2013. godinu, ali je najpre bilo odloženo za 2014. i 2015, a onda za kraj 2016. i 2017. i sada za još godinu dana. I ukupni troškovi projekta su porasli, s predviđenih 2,8, na sadašnjih 4,6 mlrd. evra, javlja slovački dnevnik **Spectator**.

Stvara se češki energetska konglomerat

PRAG - Češki energetska investicioni holding EPH grupiraće svoje firme, elektrane i distributere električnom energijom u Srednjoj Evropi u jednu kompaniju pod imenom EPIF, a uprava razmišlja i tome da inicijalnom javnom ponudom proda manjinski paket deonica buduće firme. EPH je jedna od najvećih energetska kompanija u Srednjoj Evropi, s aktivom koja je u 2014. godini bila vredna 10,2 mlrd. evra. Posедуje i kompletne energetska infrastrukturne firme ili ima vlasničke udele u njima. Bavi se proizvodnjom i prodajom električne energije, transportom gasa, proizvodnjom, distribucijom i skladištenjem toplotne energije, a ima i rudnike uglja. U 2014. godini je prihod EPH-a pre oporezivanja, depresijacije i amortizacije iznosio 3,6 mlrd. evra, a neto dobit 187 mil. evra, javlja češki dnevnik **Prague Monitor**.

Gasprom povećava investicije u ovog godini za 30%

MOSKVA - Savet direktora Gasproma odobrio je u sredu povećanje investicionog programa za 2015. godinu, sa 804 milijardi rubalja (11,4 milijarde evra) na 1.043 milijarde rubalja (14,9 milijardi evra). Kompanija je saopštila da će obim dugoročnih finansijskih ulaganja biti 363,21 milijardi rubalja, a troškovi preuzimanja u vlasništvo neobrtnih sredstava - 55 miliona rubalja. Prema novoj verziji budžeta Gasproma za ovu godinu, obim spoljašnjih finansijskih pozajmica biće 227,49 milijardi rubalja, preneo je **Finmarket.ru**. Usvojeni finansijski plan obezbediće pokriće obaveza Gasproma bez deficita u punom obimu. Korekcija parametara investicionog programa za 2015. godinu povezana je prvenstveno s povećanjem obima dugoročnih finansijskih ulaganja, navodi kompanija.

Rusija prognozira skuplji gas za Evropu
MOSKVA - Rusko Ministarstvo energetike korigovalo je u ponedjeljak prognozu cene gasa za evropsko tržište u 2016. za 14%, na 0,199 USD/m³. Ranija prognoza iznosila je 0,174 USD/m³. **Tass**

Bugarska udvostručuje kapacitet gasnog skladišta Čiren

SOFIJA - Bugarska je najavila proširenje svog podzemnog skladišta prirodnog gasa Čiren na pet miliona kubika povlačenja na dan, time što će uvećati njegov ukupan skladišni kapacitet sa 500 miliona, m na jednu milijardu kubnih metara gasa, saopštila je u utorak ministarka energije te države Temenuška Petkova. Dodala je da će Bugarska posle toga biti u boljoj poziciji da traži podršku Brisela za izgradnju distribucionog čvorišta prirodnog gasa na njenoj teritoriji. Projekat proširenja Čirena, vredan 200 miliona dolara Bugarska realizuje uz finansijsku pomoć Evropske unije. **uatoday**

Sečin: Regulisanje naftnog tržišta više ne vrši OPEC, već SAD

MOSKVA - „Regulisanje (naftnog tržišta) koje su ranije vršile zemlje članice OPEC-a počelo je da se aktivnije sprovodi na regionalnom tržištu SAD koje je postalo najvažniji regulator svetskih razmera“, rekao je prvi čovek Rosnjefta na forumu „Rusija zove“ koji je organizovao „VTB-Kapitol“. Po mišljenju Igora Sečina, ova promena rezultat je eksplozivne proizvodnje nafte i gasa iz škriljaca u SAD, ali i „usled toga što u SAD postoji čitav niz faktora koji utiču na razvoj konkretnog naftnog tržišta“. U tve faktore ulaze i finansijski izvori, finansijski derivati, berze, kao i razvoj sistema naftnih i gasnih cevovoda, ogromna količina konkurentnih proizvodnih organizacija koje rade u SAD, smatra Sečin. „Usled toga, srednjeročna perspektiva svetskog naftnog tržišta će se određivati na tržištu u SAD“, konstatovao je Sečin.

Pregovori Crne Gore i EU u oblasti energetike mogu da počnu

PODGORICA - Crna Gora je ostvarila izuzetan napredak u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti energetike, pri čemu su se stekli uslovi za otvaranje pregovora, saopštila je vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za državne puteve, Angelina Živković. Ona je u svojstvu pregovarača za poglavlja 14 Saobraćajna politika, 15 Energetika i 21 Transevropske mreže, kazala da bi pregovori trebalo da traju godinu i po.

"Kada je riječ o aktivnostima na otvaranju poglavlja Energetike, Radna grupa je u prethodnom periodu intenzivno radila na izradi Akcionog plana za sprovođenje Direktive o obaveznim rezervama nafte i/ili naftnih derivata koji je Vlada usvojila u aprilu, a koji je u Evropskoj komisiji (EK) ocenjen kao izuzetno kvalitetan dokument", rekla je Živković u intervjuu za list **Elektroprivreda**. Usvajanjem tog dokumenta, kako je kazala, Crna Gora je stekla uslov za otvaranje pregovaračkog poglavlja. Ona je podsetila da je Vlada u julu prošle godine usvojila novu Strategiju razvoja energetike Crne Gore, kojom bi taj sektor trebalo da se rukovodi do 2030. Što se tiče obnovljivih izvora energije, Vlada je krajem prošle godine donela Nacionalni akcioni plan korišćenja energije iz obnovljivih izvora do 2020, a Ministarstvo ekonomije je 20. januara donelo Pravilnik o visini naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije u ovoj godini. Kada je reč o energetskej efikasnosti, značajno je donošenje Zakona o efikasnom korišćenju energije krajem prošle godine.

Vlada Crne Gore je u septembru utvrdila predloge zakona o energetici i prekograničnoj razmeni električne energije i prirodnog gasa kroz koje je prenela pravnu tekovinu koja se odnosi na treći energetskej paket.

Živković je podsetila da je Hrvatska Poglavlje 15 otvorila aprila 2008, a zatvorila novembra 2009. i izrazila uverenje da će Crna Gora uspjeti da isprati dinamiku pregovora Hrvatske kada je u pitanju Poglavlje 15, odnosno da ga zatvori za godinu i po", kazala je Živković.

Ustavni sud CG: Neustavna dopunska taksa na gorivo

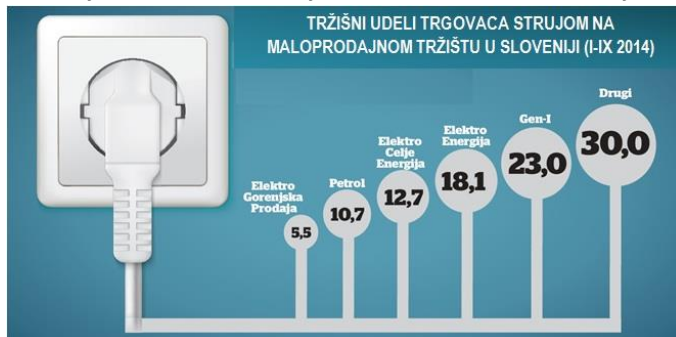
PODGORICA - Ustavni sud Crne Gore proglasio je neustavnom odluku Vlade da dopunom Uredbe o načinu obrazovanja maksimalnih maloprodajnih cena naftnih derivata uključi taksu od sedam centi po litru goriva za gradnju autoputa i reprezentativni sport, prenosi agencija **Anadolu**.

Kad odluka Ustavnog suda, na koju se država nema pravo žalbe, bude objavljena taksa na kojoj je država od njenog uvođenja u aprilu ove godine ubrala 9,5 miliona evra, moraće da bude ukinuta. Pravnici, međutim, navode da ne postoji način da građani naplate naknadu štete. Vlada Crne Gore je 20. aprila uvela spornu naknadu od sedam centi po litru zbog otplate kredita za autoput Bar-Boljare i finansiranja reprezentativnog sporta.

Spajanje najvećih trgovaca strujom u Sloveniji

LJUBLJANA - Slovenačka Agencija za zaštitu tržišne konkurencije dala zeleno svetlo za spajanje Gen-I-a i njegove podružnice Elektro Ljubljana, tako što će Gen-I dokapitalizacijom postati 50-postotni vlasnik Elektro Energije, podružnice Elektro Ljubljane, saznaje nezvanično ljubljanski poslovnijak **Finance**. Još nije poznata cena preuzimanja, a

dogovor bi trebalo da se zaključi u roku od jedne godine. Gen-I i Elektro Energija su dva najveća trgovca električnom energijom u Sloveniji, mereno tržišnim udelom. Gen-I je krajem 2014. zauzimao 23% tržišta, a Elektro Energija 18,1%. Kada se tome pribroji i Petrol, vlasnik udela u Gen-I-u, oni će zajedno kontrolisati više od 50% tržišta Slovenije, piše **Finance**.

HEP izdao obveznice u vrednosti pola milijarde dolara

ZAGREB - Hrvatska elektroprivreda (HEP) izdala je prošlog ponedeljka obveznice za inostrano tržište, u vrednosti 550 miliona dolara koje dospevaju 2022. Prinos na obveznice iznosi 6,125%, a kupon 5,875%, objavljeno je na Zagrebačkoj berzi. Po izdanju valuta izdanja zamenjena je evrima. HEP je prethodno ponudilo svim postojećim vlasnicima obveznica prevremeni otkup tih vrednosnih papira u ukupnom iznosu izdate glavnice od pola milijarde dolara, s prinosom od 6,00% koje dospijevaju novembra 2017. Kako piše **Poslovni dnevnik** kompanija je na ovaj način ustvari refinansirala dugovanja, zamenom postojećeg duga jeftinijim, kao i produženjem roka otplate.

RWE predstavio tarifu za penzionere u Hrvatskoj

ZAGREB - RWE Energija predstavila je novu tarifu za penzionere, kojima najveći HEP-ov konkurent u segmentu domaćinstva nudi penzionerima popust od 5% u odnosu na cenu koju inače imaju u okviru univerzalne usluge koju pruža HEP ODS. To je za jedan procenat veći popust u odnosu na tarife koje RWE Energija nudi ostalim kupcima, s tim što je za penzionere kompanija pripremila nekoliko zanimljivih i prilično inovativnih pogodnosti, piše **Energetika-net**.

Penzioneri koji ugovore snabdevanje strujom s RWE-om dobijaju mogućnost korišćenja usluge majstora za popravke i hitne intervencije u vrednosti 1.000 kuna (oko 130 evra) u periodu od godinu dana. Takođe im se nude lekarski saveti putem besplatnog telefona i neograničeno subvencionisanje troškova smeštaja u slučaju bolničkih pregleda izvan mesta prebivanja. RWE Energije je tokom dve godine prisustva na tržištu Hrvatske sklopila ugovore s više od 100.000 domaćinstava i 4.000 preduzeća i ima tržišni udeo od 8%.